

تايۋادا امەرىكا پارلامەنتى قاۋم پالاتاسى ايتىلمىس شىنچياڭغا ساياتىن ”زاڭ جوبا“ ماقۇلداپ، جۇڭگونىڭ ىشكى سىنە دورەكىلىكپەن كېلىگپ، جۇڭگو خالقنىڭ سۇيىسەپنىشلىد-گىنە ۋىر قاياۋ سالىدى. ۋيغۇر ۋلتىنىڭ زىيالىسى رەتىندە، مەن بۇعان باتىل قارىسى تۇرامىن جانە قاتاڭ جازىعرامىن.

لاڭكەستىك ادامزات قوعامىنىڭ ورتاق جاۋى، شىنچياڭدا-عى ۋر ۇلت خالىق ونىڭ زالالىنا قاتىى ۇشرادى. ۋبىر مەزكىلدەن بەرى، جۇڭگونىڭ شىنچياڭ ۇڭغىرى ۋلتىتىق بولشەكتەنۇشى كۇشتەردىڭ، ۋدىنى ۇشقارى كۇشتەردىڭ، زورلىقتىى كۇش، لاڭكەس كۇشتەردىڭ قاباتتاسقان نىقبالىنا تەرەڭ ۇشىرادى، ”ۇش ۇتۇرلى كۇش“ ۇلتتى، ۋدىندى جەلەۋە تىىپ، بۇقارانىڭ قاراپايىم ۇلت، ۋدىن سەزىمىنەن پايدالانىپ، ۋدىنى اپتىىپالمتقا جەلىكتىرىپ، ۋدىنى ۇشقارى يدەيىانى ورشەلەنە تاراتىپ، بۇقارا-نى ازدىرىپ، جەلىكتىرىپ، زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك ارەكەتد-تەرىن تۇدىرىپ، كەيبىر ادامداردى زاڭعا قايشى قىلمىس وتكىزۇ جولنا ۇتۇسىردى. زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك دەلولارى (وقپىعا) ۋجىبى تۇلىىپ، ۋر ۇلت خالىقنىڭ ۇمىرىنىڭ، مال- مۇلد-كىنىڭ خاۋپسىزدىگىنە ۋىر زالال جەتكىزىپ، شىنچياڭدىاى ۋر ۇلت خالىقنىڭ تىرشىلىك ۇقىمىن، ۇمىر ۇسۇرۇ ۇقىمىن جانە دامۇ ۇقىمىن ۋىر اياققا تاپىتادى.

نەشە جىلدىڭ الدىندا، مەن حوتاندا قىستاقتا تۇرغان كەد-زىمدە، قىستاقتاى كەيبىر ادامداردىڭ ۋدىنى ۇشقارى يدەيانىڭ نىقبالىنا قاتىى ۇشراپ، ەرلەردىڭ ۇزىن ساقال قويىپ، ايەلدەر-دىڭ بەلتەتىرىن بۇركەيتتىن بۇرقا كىىپ العانىن، ۇلەنەنۇ توپىندا ۋر ايتىپ، ۋبى بېلەمگەنىن، ولىمگە جىلاماعانىن ۇز كوزىم-مەن كوركەن بولانىمىن. كوپتەگەن جاستار ۇوزنىڭ اتىن دا

شىنچياڭنىڭ جاقسى - جامانى جونىدە شىنچياڭدا جاساپ جاتقان ۋبىز ۋر ۇلت خالىقنىڭ ايتقانى ەسەپ. جاڭا جۇڭگو قۇر-رىلعاننان بەرى، اسرەسە، پارىتيا 18 - قۇرۇلتايىنان بەرى، پارىتيا ورتالىق كومىتەتىنىڭ قاقمۇرلىقىندا شىنچياڭدا وراسان زور وز-كەرىستەر تۇىلدى، مۇنى شىنچياڭدا جاساپ جاتقان ۋر بىر ادام شىناي سەزىنە الادى. پارىتيا مەن مەملەكەتنىڭ خالىققا تىيىمدد-لىك جاساۋ ساياساتتارى بۇقارانى دشەر اس، كېەر كىيىمەن تا-رىقتىرماي، ەمدەلۇ، وقۇ - اعارتۇ، قارتاردى كۇتىمدەۋ، جۇ-مىستانۇ سىياقتىلاردى قاماتاماسز ەتىپ قانا قويماي، بىرتىن-دەپ كەدىپلىكتىن ارىلتىپ بايىتتى. بۇدان سىرت، ۋبىزدىڭ تۇرمىسى ورتامىزدا دا وزگەرىستەر جارىققا شىعبى، جاڭادان تاسى جول، كوپىر سالىندى، جاڭادان باقشا، كورنىسى وڭىر-لەرى قۇرىلدى، قالادا بولسىن، الدە ۋىلدا بولسىن، جولدىڭ ەكى بويى گۇل - شوپپەن كۆمەكىرىلىپ، مەكەنىمىزدىڭ قور-شاعان ورتاسى بارغان سايبىن كورىكتەنە ۇتۇستى. بۇگىنگى كۇندە شىنچياڭدىاى ۋر ۇلت خالىقنىڭ بۇكىل ەل خالىقىمەن بىرگە جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام ورتناتۇعا دەگەن سەنمىى نەعايۋ ۇتۇستى.

الايدا امەرىكانىڭ كەيبىر ساياساتپازدارى شىنچياڭنىڭ جا-راسىمدىلىعىن، ورنىقتىلىغىن كورۇدى قالامادى، جۇڭگونىڭ كۇن سايبىن قۇدەرتەنتىگەنىن كورۇدى قالامادى. ۋبىر مەزكىلدەن بەرى، شەكارا ۋشى - سىرتىنداى ”ۇش ۇتۇرلى كۇش“ جۇڭگونى بولشەكتەۋ سۇرقيا ماقساتىنا جەتۇ ۇشۇن، ۋدىن جو-

جازا ەلمايتىن، وتباسنىڭ ۇندىرسى مەن پەرزەنتتەرىنىڭ تارد-يەسىنە مۇلدە كوڭىل بولمەيدى ەكەن. قاتاڭ دا كۇردەلى جاعداي الدىندا، شىنچياڭ ۋبىر جاعد-نان، زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك قىلمىستارىنا سوقتى بەرۇدى مىقتى يگەرىپ، ۋبىر جاعىنان، الدىن ۋا جانە تارىببەلەۋ ارقىلى جەتەكشىلىك ەتۇ قىزمەتىنە تاباندى بولپ، كاسپىنىك شەبەر-لىككە تارىببەلەۋ - باۋلۇ ورتالىغىن زاڭ بوپىنشا قۇرىپ، ۇشقا-رى يدەيامەن جۇىمدالعان، زاڭعا جەڭىل دارەجەدە قايشى-لىق جاساۋ قىلمىستىق ارەكەتى نەمەسە زاڭعا قايشىلىق جاساۋ ارەكەتى بار ادامدارعا كۆمەكتەسۇدى، تارىببەلەۋدى بەلسەنە ورسىستەتىپ، ولارعا مەملەكەتتە ۋبىر تۇتاس قولدانىلاتىن ەتىل - جازۇدى جانە زاڭ بىلىمدەرىن ۇپىرەتىپ، ەڭبەك شە-بەرلىگىن يگەرتتى ۋرى لاڭكەستىك پەن ۇشقارلىقتىڭ رۇخىي قۇرساۋىنان بىرتىندەپ قۇتىلدىردى. شىندىق كاسىپ-تىك شەبەرلىككە تارىببەلەۋ - باۋلۇ ورتالىغىن زاڭ بوپىنشا قۇرۇدىڭ شىنچياڭدىاى ۋر ۇلت خالىقنىڭ ۇتۇبىرلى مۇددەسىد-نە ۇيلەسەتىندىگىن، ۇكىلدەي دۇرمى سەكەندىگىن دالەلدە-دى. لاڭكەستىكنىڭ، ۋدىنى ۇشقارلىقتىڭ ۇسىپ - ۇورىيىتىن، تارالاتىن توپىراعى مەن شارىت - جاعدايىن ۇونىمدى جويىپ، شىنچياڭنىڭ قوعام ورنىقتىلىغىن پارمەندى قورعادى. بىيل مەن ”ۇلتتار نىتىماعىنىڭ بەرەكەلى شاڭىراعى“ قىمىلىنا قاتد-ناسقاندىغىمان حوتانغا تاى كەلپ، حوتانىڭ ۋىل - قىستاقد-نارىندا تۇلىغان وراسان زور وزگەرىستەردى كوزىممەن كوردىم، قىستاقتاردىڭ بارىندە اسفالت جول، قۇرىلغىلارى تولىق بالاياقشا سالىنىپتى، قىستاق تۇرىعىندارى كەڭ دە جارىق بېقۇت ۇيلەرگە كوشپ كرىپتى... مەن تاى قىستاقتا

سندارىن ورشەلەنە وزگەرتىپ، تەرىس ۋامىز، بۇرمىس ۇسوزدى ويدان جاساپ، ۋدىنى ۇشقارى يدەيىانى تاراتتى. زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك دەلولارىن (وقپىعا) ۋجىبى تۇدىرىپ، شىنچياڭنىڭ قوعام ەنارتىبىن ۋىر دارەجەدە ۇبۇلدىرىپ، مەمە-لەكتەننىڭ خاۋپسىزدىگىنە زالال جەتكىزىپ، ۇلتتار نىتىماعىن ۇبۇلدىرىپ، شىنچياڭنىڭ دامۇنىا كەدەرگىلىك جاسادى. قاتاڭ دا كۇردەلى جاعداي الدىندا، شىنچىياڭ ”ۋبىر جاعىنان، سوقى بەرۇدى يگەرىپ، ۋبىر جاعىنان، ساقانۇۋدى يگەرىپ،“ فاكتىى نەگىز، زاڭدى ولشەم ەتۇگە تاباندى بولپ، زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك قىلمىستارعا زاڭ بوپىنشا قاتاڭ سوقتى بەردى ۋرى تۇ باستان جونگە سالۇعا باسا ۇمان بەرىپ، كا-سىپنىك شەبەرلىككە تارىببەلەۋ - باۋلۇ ورتالىغىن زاڭ بوپىنشا قۇردى، ۇشقارى يدەيامەن جۇىمدالعان، زاڭعا جەڭىل دارە-جەدە قايشىلىق جاساۋ قىلمىستىق ارەكەتى نەمەسە زاڭعا قاى-شلىق جاساۋ ارەكەتى بار ۋبىر توپ ادام تارىببەلەۋ - باۋلۇ ورتالىغىندا مەملەكەتتە ۋبىر تۇتاس قولدانىلاتىن ەتىل - جازۇدى، زاڭ بىلىمدەرىن، كاسپىنىك شەبەرلىكتى ۇپىرەنىىپ، ۋدىنى ۇشقارى يدەيانىڭ بۇلغۇنان قۇتىلدى. شىندىق تارىببەلەۋ - باۋلۇ قىزمەتىنىڭ لاڭكەستىكنىڭ، ۋدىنى ۇشقارلىقتىڭ ۇسىپ-ۇورىيىتىن توپىراعى مەن شارىت - جاعدايىن ۇونىمدى تۇردە جويىغانىن، ونىڭ لاڭكەستىكىن، ۇشقارلىقتان ساقانۇۋدىڭ ۇونىمدى شاراسى ەكەنىن؛ تارىببەلەۋ - باۋلۇ قىزمەتىنىڭ زاڭ بوپىنشا قاتاڭ ۇجۇرىلىپ، بۇقارانىڭ ەتول مۇددەسىن ۇونىم-

سندارىن ورشەلەنە وزگەرتىپ، تەرىس ۋامىز، بۇرمىس ۇسوزدى ويدان جاساپ، ۋدىنى ۇشقارى يدەيىانى تاراتتى. زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك دەلولارىن (وقپىعا) ۋجىبى تۇدىرىپ، شىنچياڭنىڭ قوعام ەنارتىبىن ۋىر دارەجەدە ۇبۇلدىرىپ، مەمە-لەكتەننىڭ خاۋپسىزدىگىنە زالال جەتكىزىپ، ۇلتتار نىتىماعىن ۇبۇلدىرىپ، شىنچياڭنىڭ دامۇنىا كەدەرگىلىك جاسادى. قاتاڭ دا كۇردەلى جاعداي الدىندا، شىنچىياڭ ”ۋبىر جاعىنان، سوقى بەرۇدى يگەرىپ، ۋبىر جاعىنان، ساقانۇۋدى يگەرىپ،“ فاكتىى نەگىز، زاڭدى ولشەم ەتۇگە تاباندى بولپ، زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك قىلمىستارعا زاڭ بوپىنشا قاتاڭ سوقتى بەردى ۋرى تۇ باستان جونگە سالۇعا باسا ۇمان بەرىپ، كا-سىپنىك شەبەرلىككە تارىببەلەۋ - باۋلۇ ورتالىغىن زاڭ بوپىنشا قۇردى، ۇشقارى يدەيامەن جۇىمدالعان، زاڭعا جەڭىل دارە-جەدە قايشىلىق جاساۋ قىلمىستىق ارەكەتى نەمەسە زاڭعا قاى-شلىق جاساۋ ارەكەتى بار ۋبىر توپ ادام تارىببەلەۋ - باۋلۇ ورتالىغىندا مەملەكەتتە ۋبىر تۇتاس قولدانىلاتىن ەتىل - جازۇدى، زاڭ بىلىمدەرىن، كاسپىنىك شەبەرلىكتى ۇپىرەنىىپ، ۋدىنى ۇشقارى يدەيانىڭ بۇلغۇنان قۇتىلدى. شىندىق تارىببەلەۋ - باۋلۇ قىزمەتىنىڭ لاڭكەستىكنىڭ، ۋدىنى ۇشقارلىقتىڭ ۇسىپ-ۇورىيىتىن توپىراعى مەن شارىت - جاعدايىن ۇونىمدى تۇردە جويىغانىن، ونىڭ لاڭكەستىكىن، ۇشقارلىقتان ساقانۇۋدىڭ ۇونىمدى شاراسى ەكەنىن؛ تارىببەلەۋ - باۋلۇ قىزمەتىنىڭ زاڭ بوپىنشا قاتاڭ ۇجۇرىلىپ، بۇقارانىڭ ەتول مۇددەسىن ۇونىم-

جۈرەك ۇنى

شىنچياڭنىڭ گۈلدەنۈش، ورنىقتىلىغىن بۇلدىرەتن قاسكۇنەمدىك، ۇسوزسىز، جەڭلىسپەن تىنادى

□ شىنچياڭ پەداگوگىكالىق جوعارى دارەجەلى ارناۋلى كۇرس مەكئەبى دائىندىق وقۇى وقۇ - اعارتۇ شۇەبۇانىنىڭ باسئىى ابىلىكىم مۇزىپاار

ناعرا، داپ ۇنىن جاڭغىرىقتىرا كەتىپ بارا جاتقان كەلن اكلەد-تىن ۇتوكولىك توبىنا كەزىگىپ قالىدىم، زاماناۋى كىسەمدەر كېيگەن جاس كەلەن مەن كۇبەۋ جىگىت تۇسى - تۇعان، دوس - جاراندارىمەن بىرگە شاتتانا بېلەپ ۇجۇر.

نەشە كۇنىڭ الدىندا، مەن حوتاندا كاسپىنىك شەبەرلىككە تارىببەلەۋ - باۋلۇ ورتالىغىنان وقۇ تاۋىسقان تارىببەلەنۇشى روزى مامەنىكە كۆزدەسىتم، ول ماعان: ”باۋلىنۇ ارقىلى مەن مەملەكەتد-تە ۋبىر تۇتاس قولدانىلاتىن ەتىل - جازۇدى يگەرىپ عانا قالماي، زاڭ بىلىمدەرىن ۇپىرەندىم، تاىى ۋبىر قولدانلىمالى تەخنىكانى دا يگەرىپ الدىم. تارىببەلەۋ - باۋلۇ ورتالىغىنان ۇيد-رەنگەن ۇبىلىمىم مەن شەبەرلىگىمە سۇبەنىپ، رازى بولارلىقتاي قىزمەت تاۋىپ، تۇراقتى كىرىسىم بار بولدى، قازىر ۋبىر وتىا-سىنىداى ادامدار باقىتتى تۇرمىسى كەشىرىپ جاتىرمىز ! پارىتيا مەن ۇكىمەت مەنى قۇقتارىپ قالدى، مەن ەرەكشە العىسى اپىتا-مىن، بۇدان كەيىن، ۇسوزسىز، تارتىپكە، زاڭعا بوپسۇناتىن جاقسى ازامات بولامىن“، - دەدى.

كەزەكتە تىانشاننىڭ وڭتۇستىگى مەن سولتۇستىگىندە گۇلد-دەنىپ - كورگەيىگەن جاعداي جارىققا شىعبى، ۋر ۇلت خالىقنىڭ تۇرمىسى بارغان سايبىن جاقساردى، شىنچياڭ تارىختاى ەڭ تا-ماشا گۇلدەنگەن، دامىعان كەزەڭدە تۇر، بۇل تالاس جۇرمەيد-تىن شىندىق. شىنچياڭدىاى ۋر ۇلت خالىقنىڭ جۇڭخۇا ۇلتىنىڭ ۇلى گۇلدەنۇى سىندى جۇڭگو ارمانىنىڭ شىنچياڭ تاراۋىن جازۇ سەنىمى بولاتتاي بەرىك، جۇڭگونىڭ ۇلت قاتنىساسنا رىتكى سالۇعا، شىنچياڭنىڭ گۇلدەنۇۋىن، ورنىقتىلىغىن بۇلدىرۇ-گە، جۇڭگونىڭ دامونى تەجەۋگە ۇرىنغان ۋرقانداي قاسكۇنەم-دىكىتنىڭ بارلىعى، ۇسوزسىز، جەڭلىسپەن تىنادى !

ۋرقانداي قاسكۇنەمدىك شىنچياڭنىڭ دامۇ، گۇلدەنۇ اياق السىنا كەدەرگى بولا المايدى

□ شايار اۋدانى شايار قالاشى شۇەبۇان ەلۋەمتىك اۋماعى بوستان مەشىتنىڭ يىمامى

سندارىن ورشەلەنە وزگەرتىپ، تەرىس ۋامىز، بۇرمىس ۇسوزدى ويدان جاساپ، ۋدىنى ۇشقارى يدەيىانى تاراتتى. زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك دەلولارىن (وقپىعا) ۋجىبى تۇدىرىپ، شىنچياڭنىڭ قوعام ەنارتىبىن ۋىر دارەجەدە ۇبۇلدىرىپ، مەمە-لەكتەننىڭ خاۋپسىزدىگىنە زالال جەتكىزىپ، ۇلتتار نىتىماعىن ۇبۇلدىرىپ، شىنچياڭنىڭ دامۇنىا كەدەرگىلىك جاسادى. قاتاڭ دا كۇردەلى جاعداي الدىندا، شىنچىياڭ ”ۋبىر جاعىنان، سوقى بەرۇدى يگەرىپ، ۋبىر جاعىنان، ساقانۇۋدى يگەرىپ،“ فاكتىى نەگىز، زاڭدى ولشەم ەتۇگە تاباندى بولپ، زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك قىلمىستارعا زاڭ بوپىنشا قاتاڭ سوقتى بەردى ۋرى تۇ باستان جونگە سالۇعا باسا ۇمان بەرىپ، كا-سىپنىك شەبەرلىككە تارىببەلەۋ - باۋلۇ ورتالىغىن زاڭ بوپىنشا قۇردى، ۇشقارى يدەيامەن جۇىمدالعان، زاڭعا جەڭىل دارە-جەدە قايشىلىق جاساۋ قىلمىستىق ارەكەتى نەمەسە زاڭعا قاى-شلىق جاساۋ ارەكەتى بار ۋبىر توپ ادام تارىببەلەۋ - باۋلۇ ورتالىغىندا مەملەكەتتە ۋبىر تۇتاس قولدانىلاتىن ەتىل - جازۇدى، زاڭ بىلىمدەرىن، كاسپىنىك شەبەرلىكتى ۇپىرەنىىپ، ۋدىنى ۇشقارى يدەيانىڭ بۇلغۇنان قۇتىلدى. شىندىق تارىببەلەۋ - باۋلۇ قىزمەتىنىڭ لاڭكەستىكنىڭ، ۋدىنى ۇشقارلىقتىڭ ۇسىپ-ۇورىيىتىن توپىراعى مەن شارىت - جاعدايىن ۇونىمدى تۇردە جويىغانىن، ونىڭ لاڭكەستىكىن، ۇشقارلىقتان ساقانۇۋدىڭ ۇونىمدى شاراسى ەكەنىن؛ تارىببەلەۋ - باۋلۇ قىزمەتىنىڭ زاڭ بوپىنشا قاتاڭ ۇجۇرىلىپ، بۇقارانىڭ ەتول مۇددەسىن ۇونىم-

سوندىقتان جانىمداى باۋىرلاستارما مىنانى ايتقىم كەلد-دى: ”ۇش ۇتۇرلى كۇش“تىڭ ۇمانىن جىعا تانىپ، امەرىكا-دامى كەيبىر ساياساتپازداردىڭ سۇرقيا نىيەتىن جىعا تانىپ، ولاردىڭ كانىگى اكىلىگىنە دائانىپ قالماۋلارنىڭ كەرەك. ۇيغۇر ۇلتى جۇڭخۇا ۇلتى ۇلى شاڭىراغىنىڭ ۋبىر مۇشەسى، ۇبىز ۋبىر جاعادان باس، ۋبىر جەڭىنە قول شىعارىپ، قول ۇستاسا قۇلىشنا لىگەرەلپ، كوركەم تۇرمىستى بىرگە قۇرۇد-مىز كېرەك. شىنچياڭدى بىلىتىرماقشى بولغان ۋرقانداي قاسكۇنەمدىكىتنىڭ بارلىعى قۇر قىيال ! ۋرقانداي قاسكۇنەمدىك شىنچياڭنى